

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

po rozpoznaniu na posiedzeniu w Izbie Karnej w dniu 27 listopada 2024 r.,
w sprawie **M.R.** oskarżonej z art. 233 § 1 k.k.,
skargi wniesionej przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w Tomaszowie
Mazowieckim
na wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim,
z dnia 28 czerwca 2024 r., sygn. akt IV Ka 328/24,
uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim,
z dnia 14 lutego 2024 r., sygn. akt II K 368/23 i przekazujący sprawę temu Sądowi
do ponownego rozpoznania,
na podstawie art. 539e § 1 i 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

**oddalić skargę, a kosztami postępowania skargowego obciążyć
Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 lutego 2024 r., sygn. akt II K 368/23, Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim uznał M.R. za winną popełnienia przestępstwa z art. 233 § 1 k.k. w zb. z art. 238 k.k. w zb. z art. 234 k.k. i w zw. z art. 11 § 1 k.k. i przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. na podstawie art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył jej karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, ustalając okres próby na 2 lata, wymierzył jej na podstawie art. 71 §

1 k.k. 200 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na 10 złotych oraz na podstawie art. 72 § 1 pkt 2 k.k. zobowiązał oskarżoną do przeproszenia pokrzywdzonego S.R. w formie pisemnej w terminie miesiąca od uprawomocnienia się wyroku.

Orzeczenie zaskarżone zostało apelacją obrońcy oskarżonej, w której zarzucono obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść wyroku, a mianowicie:

„1. art. 374 § 1 k.p.k. ma prawo brać udział w rozprawie, niniejsze prawo w przypadku oskarżonej (...) zostało w sposób oczywisty naruszone. W aktach sprawy znajduje się wniosek oskarżonej z dnia 18 kwietnia 2023 roku, w treści którego znajduje się informacja o powodach dokonania zmiany miejsca zamieszkania, natomiast na pierwszej stronie w górnym lewym rogu znajduje się adres do korespondencji, na który korespondencja nie była jednakże kierowana,

2. art. 6 k.p.k. stanowi, że oskarżonemu przysługuje prawo do obrony, w tym prawo do korzystania z pomocy obrońcy. Tym samym oskarżonemu przysługuje prawo do cofnięcia udzielonego obrońcy pełnomocnictwa co też uczyniła oskarżona (...) cofając pełnomocnictwo udzielone w niniejszej sprawie adwokatowi M.C.”.

W następstwie tych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 28 czerwca 2024 r., sygn. akt IV Ka 328/24, Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim uchylił zaskarżone orzeczenie i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Tomaszowie Mazowieckim do ponownego rozpoznania. Z uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego wynika, że postępowanie przez Sądem Rejonowym było wadliwe, ponieważ w jego toku, poczynwszy od czynności doręczenia aktu oskarżenia, korespondencja przeznaczona dla oskarżonej wysyłana była na nieaktualny adres. Wszystkie przesyłki były awizowane, a następnie uznawano je za doręczone, chociaż wysyłane były na błędny adres. Przed ostatnim terminem rozprawy głównej wysłano oskarżonej zawiadomienie na adres w Tomaszowie Mazowieckim, chociaż od dnia 15 grudnia 2023 r. Sąd, po

uzyskaniu informacji z Policji wiedział, że oskarżona zamieszkuje w P. a mimo to uznano zawiadomienie za prawidłowo doręczone. Sąd Okręgowy wywiódł, że w związku z tym, iż pisma wysyłane były na niewłaściwy adres, Sąd Rejonowy nie był uprawniony do korzystania z regulacji z art. 133 § 2 k.p.k. W ocenie Sądu w sprawie doszło do rażącej obrazu art. 117 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 374 § 1 k.p.k. i art. 6 k.p.k., a w konsekwencji naruszenia prawa do obrony wynikającego z przepisów procedury karnej, Konstytucji RP oraz Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Konieczność wydania orzeczenia kasatoryjnego wiązała się, według Sądu odwoławczego, z potrzebą ponowienia przewodu sądowego przed Sądem pierwszej instancji całości.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżony został skargą prokuratora Prokuratury Rejonowej w Tomaszowie Mazowieckim w całości na niekorzyść oskarżonej. Skarżący zarzucił na podstawie art. 539a § 3 k.p.k. naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji mimo braku ku temu podstaw i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Piotrkowie Trybunalskim do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu skargi wskazano, że nie istnieje potrzeba ponowienia przewodu sądowego w całości, ponieważ „obecność przed Sądem I instancji obrońcy, zapewniła oskarżonej realne prawo do obrony i ochrony jej gwarancji procesowych”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności należy przypomnieć, że zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu skargi na wyrok sądu odwoławczego, o którym mowa w art. 539a § 1 k.p.k. ogranicza się do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego. Sąd Najwyższy nie jest więc uprawniony do oceny trafności rozpoznania zarzutu apelacji przez sąd odwoławczy (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17). W rozważanej sprawie powodem wydania przez Sąd Okręgowy wyroku kasatoryjnego była przewidziana w art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k. konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości. Taka konieczność zachodzi wówczas, gdy orzekający sąd pierwszej instancji naruszył przepisy prawa procesowego, co skutkowało, w

realiach sprawy, nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, uzasadniającą potrzebę powtórzenia wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w sądzie pierwszej instancji (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19). Wbrew stanowisku wyrażonemu przez autora skargi, konieczność powtórzenia przewodu sądowego przed sądem pierwszej instancji jest w realiach tej sprawy wręcz oczywista. Sąd Okręgowy stwierdził, że oskarżona nigdy nie została prawidłowo zawiadomiona o terminie czynności w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, a zwłaszcza o terminach rozpraw. Zgodnie z art. 117 § 2 k.p.k. czynności nie przeprowadza się, jeżeli osoba uprawniona nie stawiała się, a brak jest dowodu, że została o niej powiadomiona. W rozważanej sprawie dowodów powiadomienia o terminie rozprawy nie ma, ponieważ pisma sądowe wysyłane były na nieaktualny adres oskarżonego, co w konsekwencji wykluczało możliwość zastosowania instytucji przewidzianej w art. 133 § 1 i 2 k.p.k. Postępowanie sądowe toczyło się w konsekwencji pod nieobecność oskarżonej z jaskrawym pogwałceniem jej prawa do obrony realizowanej samodzielnie. Niczego w tej mierze nie zmienia fakt, że w rozprawach uczestniczył obrońca oskarżonej. Odmienny pogląd wyrażony w uzasadnieniu skargi wskazuje na niezrozumienie albo ignorowanie prawa do obrony. Zaakceptowanie stanowiska prokuratora oznaczałoby, że oskarżonego można w ogóle nie zawiadamiać o terminie czynności procesowych, a zwłaszcza rozprawy głównej, gdyż wystarczający byłby udział w tych czynnościach obrońcy oskarżonego. Przekreślałoby to konstytucyjne (art. 42 ust. 2 Konstytucji RP), konwencyjne (art. 6 ust. 3 EKPC) i kodeksowe (art. 6 k.p.k.) prawo oskarżonego do obrony materialnej, tj. obrony wykonywanej osobiście.

Kierując się powyższym, orzeczono jak na wstępie.

[WB]

[ał]]

